

Handboek Digitaal Vertellen

Een filmpje uitzendbaar en online

Versie 2.0
28-08-2007

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Hoofdstuk 1: Kort overzicht van het proces Digitaal Vertellen	4
Vorbereiding	5
Opnames	5
Beeld	6
Montage	6
Opslaan filmpje	6
Afronding	6
Hoofdstuk 2: Reclame	7
Reclame	7
Voorbeelden over het gebruik van reclame	7
Hoofdstuk 3: Auteursrechten	9
Auteursrechten	9
Voorbeelden over het gebruik van Auteursrecht	9
Hoofdstuk 4: Muziek	10
Muziek	10
Hoofdstuk 5: Toestemming	11
Toestemming	11
Voorbeelden	11
Hoofdstuk 6: Algemene opmerkingen	12
Algemene voorbeelden	12
Hoofdstuk 7: technische randvoorwaarden	13
Digitaal vertellen techniek	13
Een filmpje maken	13
Materiaal verzamelen	13
Videomateriaal	13
Fotomateriaal	13
Audiomateriaal	14
Montagevoorwaarden	14
Bewaren van materiaal	14
Uploaden filmpje online	17
Aanleveren bij Teleac/NOT	17
Bijlage 1	18
Begrippenlijst	18
Bijlage 2	19
Invulinstructie Muziekgegevens logboek en sjabloon	19
Bijlage 3	21
Informatiebrief ouders en toestemmingsformulieren	21

Inleiding

Digitaal Vertellen is een project dat in Nederland door Teleac/NOT is ontwikkeld. Leerlingen maken onder begeleiding een kort filmpje: ze schrijven zelf het verhaal, maken er beelden bij en spreken de voice-over in. Met behulp van de computer wordt het geheel gemonteerd tot een filmpje van ongeveer drie minuten. De filmpjes worden na afloop van het project geplaatst op de website van Schooltv. Een deel van de filmpjes kan worden uitgezonden op televisie.

Dit handboek is geschreven om het complete productieproces in de school te brengen. U krijgt uitleg over organisatorische, didactische en technische kanten van het project.

Naast dit handboek kunt u gebruik maken van de verschenen handleidingen Digitaal Vertellen I en II:

In *Digitaal Vertellen I* vindt u lessuggesties met kijk- en luisteroefeningen en aanwijzingen over het schrijven van script en scenario.

Digitaal Vertellen II gaat verder met het maken van een storyboard en de productie van een digitaal verhaal. In deze handleiding vindt u ook een technische handleiding.

In het eerste hoofdstuk van dit handboek vindt u een overzicht van het proces Digitaal Vertellen. Zo vindt u voorbeelden hoe u met behulp van deze handleidingen Digitaal Vertellen kan inzetten.

Bij de productie van de filmpjes is het belangrijk dat er rekening wordt gehouden met zaken als slukreclame en auteursrechten. In de hoofdstukken 2 t/m 6 staan aanwijzingen om dit goed te laten verlopen.

Hoofdstuk 7 beschrijft de technische randvoorwaarden van het project.

De eerste zes hoofdstukken zijn vooral bedoeld voor de vakdocent. Hoofdstuk 7 bevat informatie die vooral relevant is voor de netwerkbeheerder. Het is erg belangrijk dat de organisatorische en technische zaken op elkaar worden afgestemd: goed overleg vooraf is dus sterk aan te raden.

We wensen de docenten, netwerkbeheerders, leerlingen en alle overige betrokkenen een productief en leerzaam project toe,

José van Duijvenvoorde
John Jonkers
Willem Verberk

Hoofdstuk 1: Kort overzicht van het proces Digitaal Vertellen

Het project Digitaal Vertellen kan op verschillende manieren worden ingevuld. Het kan tijdens de normale lessen plaatsvinden, maar ook in bijvoorbeeld een projectweek. Hieronder vindt u de tijdsinvestering per projectonderdeel.

Tijdsinvestering projectonderdelen

Lesactiviteit		Duur (in uren):	Benodigheden/locatie
Verhalen bekijken		1	Normaal lokaal met tv/DVD-speler, Handleiding Digitaal Vertellen I, dvd met filmpjes, lege storyboard-vellen, camera's
Verhaal schrijven		3	
Uitleg beeldtaal		2	
Storyboard maken		3	
Uitleg camera		1	
Opname maken		5	Camera's, USB-stick, voice-over computer, stille ruimte
Voice-over		*	
Uitleg montage		1	Computerlokaal (met beamer), camera's, Handleiding Digitaal Vertellen II, USB- stick
Monteren		7	
Presentatie		1 á 2	Computerlokaal (met beamer)

* 30 minuten per leerling

Het project kan mogelijk uitgevoerd worden in een projectweek:

Dag	Lesactiviteit		Duur (in uren):	Benodigheden/locatie
Dag 1:	Verhalen bekijken Verhaal schrijven Uitleg beeldtaal		1 3 2	Normaal lokaal met tv/DVD-speler, Handleiding Digitaal Vertellen I, dvd met filmpjes
Dag 2:	Storyboard maken Uitleg camera's Opnamen maken Voice-over		3 1 2	Computerlokaal (met beamer), lege storyboard-vellen, camera's, Instructie dvd, USB-stick, Stille ruimte (tbv opnamen)
Dag 3:	Uitleg montage Opnamen maken Monteren Voice-over		1 3 2	Computerlokaal (met beamer), camera's, Handleiding Digitaal Vertellen II, USB- stick, Stille ruimte (tbv opnamen)
Dag 4:	Monteren Presentatie		5 1	Computerlokaal (met beamer), camera's, Handleiding Digitaal Vertellen II

Hieronder volgt een beknopte beschrijving van de diverse stappen die er in het proces Digitaal Vertellen gezet moeten worden.

Vorbereiding

1. Kijk- en luistervaardigheid oefenen plus het verhaal schrijven. Dit kan worden ondersteund met de docentenhandleiding Digitaal Vertellen I.
2. Beeldtaal en processen uitleggen aan de leerlingen (bijvoorbeeld: frame*, slow motion, camerastandpunt, close-up, zoom, beeld, geluid, script, scenario, toestemmingsformulieren, slukreclame, auteursrecht, logboek en meer). Hiervoor kunt u ook gebruik maken van de handleiding Digitaal Vertellen I.
3. Storyboard* maken en toetsen op haalbaarheid, eventueel met gebruik van de handleiding Digitaal Vertellen II.

Deze handleidingen zijn te bestellen bij Teleac/NOT via telefoonnummer 035-6293140 of via de website: www.schooltv.nl.

- Digitaal Vertellen I: artikelnummer 1368
- Digitaal Vertellen II: artikelnummer 1412

4. Uitleg over hoe een camera werkt.

Opnames

5. Voice-over: de voice-over is het ingesproken verhaal dat onder de beelden staat. De lengte van de voice-over is maximaal drie minuten (advies: 2 minuten). Elke leerling heeft ongeveer een half uur met een begeleider nodig om de voice-over in te spreken in de computer. De voice-over wordt opgenomen in een zo stil mogelijke ruimte.

In de handleiding Digitaal Vertellen II staat beschreven hoe met Ulead opnamen worden gemaakt. Het heeft echter de voorkeur een apart programma te gebruiken om de voice-overs mee op te nemen.

De voice-overbestanden kunnen via het netwerk of met een USB-stick naar de computers van de leerlingen worden overgezet. Een lijst met technische voorwaarden staat in *Hoofdstuk 7: Technische randvoorwaarden* van dit handboek.

---

* Een verklarende woordenlijst is te vinden in Bijlage 1

Beeld

6. Elke leerling krijgt een fotocamera (of videocamera) mee voor zijn of haar opnames. Het verdient aanbeveling een planning te maken voor het uitlenen van de camera's, zodat het maken van de opnames zo efficiënt mogelijk verloopt.

In een fotofilmje worden dertig tot veertig foto's gebruikt. Een videofilmje zou bijvoorbeeld twintig scène's* kunnen bevatten, waarbij een scène uit verschillende shots* kan bestaan. Het is natuurlijk ook mogelijk zowel foto's als videobeelden door elkaar te gebruiken.

Een lijst met technische voorwaarden waar de camera's aan moeten voldoen staat in *Hoofdstuk 7: Technische randvoorwaarden* van dit handboek beschreven.

Montage

7. Het filmpje wordt op een schoolcomputer in elkaar gezet. Uitgebreide uitleg over het montageprogramma Ulead staat in de handleiding Digitaal Vertellen II. De technische voorwaarden waar de computer aan moet voldoen staan in *Hoofdstuk 7: Technische randvoorwaarden* van dit handboek.
8. Als het filmpje bijna af is kan er muziek worden toegevoegd. Gegevens van de gekozen muziek moeten in een logboek genoteerd worden. Als het logboek niet wordt ingevuld is het voor Teleac/NOT niet mogelijk om het betreffende filmpje uit te zenden of op een website te plaatsen. Uitgebreide uitleg over het invullen van het logboek komt in hoofdstuk 4 aan de orde.

Opslaan filmpje

9. Als de filmpjes klaar zijn kunnen zij door de begeleider of de leerling zelf eenvoudig op een cd-rom gebrand worden zodat de leerling meteen zijn eigen filmpje mee naar huis kan nemen. Eerst moet het filmpje worden opgeslagen, zie hiervoor de tekst in hoofdstuk 7 *opslaan filmpje*.

Afronding

10. Als de filmpjes zijn afgerond kunnen de filmpjes worden vertoond en besproken in de klas.
11. Uploaden filmpje online en aanleveren bij Teleac/NOT, zie hoofdstuk 7: *Uploaden filmpje online en Aanleveren bij Teleac/NOT*.

* Een verklarende woordenlijst is te vinden in Bijlage 1

Hoofdstuk 2: Reclame

Reclame

Teleac/NOT is een Publieke Omroep. Volgens de mediawet zijn Publieke Omroepen gebonden aan regels met betrekking tot reclame. Bij overtreding van deze regels kunnen er door het Commissariaat voor de Media boetes worden opgelegd die kunnen oplopen tot tienduizenden euro's per overtreding.

Daarom is het van belang dat er bij het maken van de filmpjes rekening gehouden wordt met reclame. Als een filmpje niet voldoet aan de regels, kan het filmpje ook niet uitgezonden worden of op internet geplaatst worden.

Volgens de mediawet mag er in programma's van de Publieke Omroep geen reclame gemaakt worden. Elke lovende aanprijzing van wat voor commercieel artikel of dienst dan ook is doorgaans uit den boze. Maar ook het in beeld laten zien van merknamen (sluikreclame) mag niet of is aan strenge regels gebonden.

Omdat het een vrij ingewikkelde materie is, waarbij weer een aantal uitzonderingen gelden, gaan wij bij Digitaal Vertellen uit van de volgende stelregel:

- **een (merk)naam mag niet herkenbaar in beeld worden gebracht.**

In situaties waarin het onvermijdelijk is dat er een merknaam duidelijk leesbaar en in zijn geheel in beeld komt, moet deze helemaal afgeplakt worden. Hierdoor is de merknaam niet meer leesbaar. Of er wordt voor een ander camerastandpunt gekozen, zodat de naam buiten beeld valt en/of niet duidelijk dan wel niet in zijn geheel meer leesbaar is.

De stelregel die hier omschreven is voor beeld geldt ook voor geluid. Dus ook bij het inspreken van de commentaarteksten dient er rekening gehouden te worden met het voor de Publieke Omroep geldende reclameverbod.

Voorbeelden over het gebruik van reclame

Als een leerling een filmpje maakt waarin hij vertelt dat hij een sms'je krijgt en zijn mobiele Nokia telefoon met dat bewuste sms'je in beeld wil laten zien moet de naam Nokia afgeplakt worden met een papiertje. Een andere oplossing kan zijn dat het beeld zover is ingezoomd, dat alleen het beeldschermje van de telefoon te zien is, en het merk Nokia buiten beeld valt. Of er kan gekozen worden om de telefoon zo vast te pakken dat de merknaam met de vingers geheel afgedekt wordt.

Een ander voorbeeld is als een leerling wat wil vertellen over zijn grote hobby, het opknappen van motoren. Om te vermijden dat de merknaam Zündapp in beeld komt, kan de leerling zijn motor schuin in beeld zetten, of van boven filmen zodat het merk niet leesbaar is.

Lastige voorwerpen zijn bijvoorbeeld pakjes sigaretten. Zij zijn zo herkenbaar dat het noodzakelijk is de hele buitenkant van het pakje af te plakken of zelf een nieuwe verpakking te maken. Makkelijker is het om hier nooit in te zoomen. Als het pakje toch in beeld moet komen omdat anders het verhaal niet verteld kan worden, film het dan zó dat het merk of de verpakking niet leesbaar of herkenbaar is. Bijvoorbeeld door het pakje op een bepaalde manier vast te houden.

In sommige situaties is het ondoenlijk om alle merken/namen buiten beeld te houden. Als er bijvoorbeeld in een winkelstraat of een supermarkt gefilmd wordt. In die gevallen mogen de merknamen gewoon in beeld, als er maar geen nadruk op gelegd wordt. Dus ook hier, niet inzoomen of een bepaald beeld stil laten staan. Een overzichtshot van een straat, winkelcentrum, supermarkt e.d. is dus wel toegestaan wanneer er rekening mee gehouden wordt ook hier niet te lang stil te staan bij één naam en niet op een naam in te zoomen.

Als een leerling in zijn filmpje een test zou willen doen, waarin hij een aantal voetballen van diverse merken wil testen, dan mogen de merknamen in beeld gebracht worden, mits er minimaal drie merken besproken worden en mits het ene merk niet meer nadruk krijgt dan het andere.

Het is belangrijk te weten dat wat hierboven gezegd is over merken ook geldt voor kleding. Het is daarom handig om, wanneer er een filmpje gemaakt wordt, rekening te houden met de regels en kleding te (laten) dragen waarvan de merknamen niet nadrukkelijk zichtbaar zijn. De maker van het filmpje moet de mensen die in beeld komen hierover vooraf informeren.

Wat reclameregels betreft geldt dat een goede voorbereiding het halve werk is. Van tevoren goed nadenken over wat en hoe iets in beeld wordt gebracht bespaart later een hoop werk. Ook hier geldt weer, als er onverhoopt toch teveel reclame gemaakt wordt in een filmpje, komt het filmpje niet in aanmerking voor uitzending en kan het ook niet op internet worden gezet.

Hoofdstuk 3: Auteursrechten

Auteursrechten

Er is een groot aantal producten waar auteursrechten op rust. Op elk voorwerp dat door een persoon op een creatieve manier gemaakt is rusten auteursrechten. Denk daarbij aan: landkaarten, foto's, films en clips, muziek, (strip)boeken, schilderijen, kunstwerken, beeld- en geluidsmateriaal op internet en dergelijke.

Ook hier geldt een aantal uitzonderingen, maar om het niet onnodig ingewikkeld te maken gaan we bij Digitaal Vertellen uit van de volgende stelregel:

- Voorwerpen waar auteursrechten op rusten mogen niet gebruikt worden zonder toestemming en/of vermelding van de auteur/maker.

Wanneer het gezond verstand zegt dat het werk niet 'zelfstandig' in beeld komt (maar ergens op de achtergrond, voor een korte tijd en niet echt herkenbaar) kan er van uit gegaan worden dat er geen bezwaren zijn.

Wanneer er echter een (kranten)foto beeldvullend gebruikt wordt, of een muziekclipje van MTV, of iets van internet, is er wat Teleac/NOT betreft altijd toestemming van de maker (de fotograaf, de producent) nodig.

Eigen foto's en filmpjes mogen natuurlijk wel gebruikt worden, omdat de leerling (of zijn ouders) daar dan zelf toestemming voor geeft. Vermelding vindt plaats door het in een zogenaamd logboek op te nemen. Teleac/NOT levert de logboeken aan, zie bijlage 2. In deze logboeken moeten ook de gegevens van de gebruikte muziek worden vermeld. Maar daarover later meer informatie.

In het logboek moet de auteursrechterlijke informatie worden vermeld. Bijvoorbeeld de naam van de kunstenaar van het beeld dat in beeld komt of de toestemming van de krant waaruit een foto gebruikt wordt. Zie bijlage 2.

Voorbeelden over het gebruik van Auteursrecht

Als een leerling bijvoorbeeld een filmpje over Mekka wil maken en hij wil daarvoor beelden gebruiken van een video over Mekka die zijn vader ooit in een winkel gekocht heeft, moet hij toestemming van de maker (de producent van de film) hebben.

Als een leerling een krantenfoto van een ongeluk waar zijn oma bij betrokken was wil gebruiken, moet hij de fotograaf (en eventueel de krant) benaderen en vragen of hij deze foto mag gebruiken.

Het voorlezen uit een boek mag mits de titel, auteur en uitgeverij vermeld wordt en het niet een te lang citaat is.

Hoofdstuk 4: Muziek

Muziek

Alle muziek die op televisie en internet gebruikt wordt moet bij 'Buma/Stemra' aangemeld worden en daar moet ook een bepaald bedrag per seconde voor betaald worden door de omroepen.

Buma/Stemra is een instelling die er onder andere voor zorgt dat de componisten en tekstschrijvers die auteursrechthebbenden zijn op de muziek en de tekst van een liedje, voor elk gebruik van dat liedje worden betaald. Daarom moet elke leerling een logboek invullen.

In dat logboek staan de gegevens die horen bij de gebruikte muziek, zodat de omroep dat aan Buma/Stemra kan doorgeven.

Het is belangrijk dat de leerling de muziekgegevens nauwkeurig invult. Op het niet of onzorgvuldig aanleveren van muziekgegevens staan boetes. Daarom geldt dat wanneer het logboek onvolledig is ingevuld, het filmpje niet uitzendbaar is en niet op internet geplaatst kan worden.

De gegevens die in het logboek moeten worden vermeld zijn onder andere:

- titel van het liedje
- titel van de cd
- voor- en achternaam van de uitvoerende(n)
- voor- en achternaam van de componist(en)
- merknaam van de cd (naam platenmaatschappij)
- merknummer van de cd en
- de gebruikte lengte (in seconden).

Bijlage 2 is een uitgebreide instructie om het logboek in te vullen.

Hoofdstuk 5: Toestemming

Toestemming

Iedereen die op televisie of op internet komt, geeft daar voorafgaand aan de opnamen en de uitzending toestemming voor aan de omroep. De leerlingen (of eigenlijk hun ouders als de leerlingen jonger dan 18 jaar zijn) geven middels het toestemmingsformulier van Teleac/NOT toestemming voor uitzending van het filmpje op televisie en voor plaatsing op internet. Als dit toestemmingsformulier niet getekend aan Teleac/NOT geretourneerd is, kan het filmpje niet uitgezonden worden of op internet geplaatst worden. Dit formulier wordt ook wel een quitclaim genoemd.

Het geven van toestemming geldt ook voor mensen, los van de leerlingen zelf, die in beeld komen. Iedereen die in beeld komt moet schriftelijke toestemming geven. Bij minderjarigen moeten de ouders of verzorgers deze toestemming geven.

De stelregel is:

- **iedereen die herkenbaar in beeld komt heeft daar (schriftelijke) toestemming voor gegeven**

Teleac/NOT levert de toestemmingsformulieren en een informatiebrief voor de ouders, zie bijlage 3. Er zijn twee toestemmingsformulieren:

- Eén formulier is bestemd voor de leerling die het filmpje maakt. Voordat het filmpje gemaakt wordt, laat de leerling zijn ouders/verzorgers dit formulier tekenen, of hij/zij tekent het zelf als hij/zij meerderjarig is.
- De andere is een algemeen toestemmingsformulier. Daarmee vraagt de leerling zelf aan iedereen die hij herkenbaar in beeld brengt toestemming voor uitzending en plaatsing op internet.

Is die toestemming moeilijk of niet te verkrijgen, mogen deze mensen niet herkenbaar in beeld gebracht worden. Er kan dan gekozen worden door onscherp te filmen, zwarte balkjes te plaatsen of het hoofd van de betrokken personen buiten beeld te laten.

Voorbeelden

In situaties dat een leerling een sfeershot van een winkelstraat maakt, is het niet nodig al het winkelende publiek toestemming te vragen. Maar als de leerling een voorbijganger interviewt moet hij wel toestemming vragen om de beelden ook te mogen gebruiken.

Een leerling vertelt een verhaal over dat hij graag kinderarts wil worden. Hij gaat naar het lokale ziekenhuis en maakt daar opnames. De patiënten en familieleden die daarbij herkenbaar in beeld komen, moeten toestemming geven.

Een leerling maakt een filmpje over zijn oom. De oom moet wel toestemming geven.

Hoofdstuk 6: Algemene opmerkingen

Het kan soms van belang zijn om bij de leerlingen te benadrukken dat als het filmpje uitgezonden gaat worden of op internet geplaatst gaat worden, dat het aantal mensen dat het filmpje dan gaat zien erg groot kan zijn.

Gemiddeld kijkt 70 procent van de scholen naar SchoolTV. Dat zouden wel eens 500.000 mensen kunnen zijn.

Als er dingen in het filmpje naar voren komen, waarvan de leerling misschien eigenlijk niet wil dat veel mensen dat te weten komen, is het verstandig de leerling daar nog eens op te wijzen. Ook als er belastende informatie over iemand anders naar buiten komt, is het van belang de openbaarmaking in het achterhoofd te houden.

Het vermelden van privé- en werkadressen en persoonsnamen of herleidbare familie- / vriendschapsbanden is niet aan te raden.

Algemene voorbeelden

Als een leerling een verhaal wil vertellen over het tijdelijke pleegbroertje dat hij had een ontzettende kwal was geweest, dan mag dat pleegbroertje niet herkenbaar in beeld. Eventuele foto's van het pleegbroertje zouden dan bijvoorbeeld met een zwart balkje over de ogen van het pleegbroertje wel in beeld mogen. Of als er een foto is waarop hij met de rug naar de camera toe staat, kan het ook.

Als een leerling een verhaal wil vertellen over dat zijn moeder hem vroeger mishandelde, dan mag de echte naam van de moeder niet genoemd worden en zij ook niet herkenbaar in beeld gebracht worden.

Als een leerling een verhaal wil vertellen over dat zijn vader zo behaard is, dan mogen foto's van een extreem behaarde vader in zwembroek alleen gebruikt worden als de vader in kwestie daarvoor toestemming geeft.

Hoofdstuk 7: Technische randvoorwaarden

Digitaal vertellen techniek

Leerlingen maken zelf een filmpje. Om een filmpje voor uitzending en plaatsing op internet in aanmerking te laten komen is er een aantal technische randvoorwaarden. De voorwaarden worden hieronder beschreven.

Een filmpje maken

Veel leerlingen hebben ervaring met het branden van dvd's of het bekijken van DIVX bestanden. Helaas is het maken en bewerken van een video/audio bestand dat geschikt is voor uitzending niet zo simpel. Er zijn duidelijke richtlijnen waar aan voldaan moet worden om iets te kunnen uitzenden. Hierbij is specifieke kennis nodig.

Voor zover mogelijk wordt in dit hoofdstuk aangegeven waar de moeilijkheden kunnen liggen en wat voor stappen nodig zijn om dit in goede banen te leiden.

Materiaal verzamelen

Primair is het verzamelen van materiaal. Of het nu gaat om video, foto's of audio, het moet in dit stadium al gelijk "goed". Het bronmateriaal bepaalt de kwaliteit van het filmpje. Een aantal vaste gegevens voor materiaal kunnen we technisch als volgt omschrijven:

Videomateriaal

- Formaat is PAL 720 x 576 (let hierop in de software)
- Systeem is PAL
- Frame rate* is 25 beeldjes per seconde
- Audio 48 KHz.

Voor het verkrijgen van dit type materiaal kunnen we gebruik maken van de gemiddelde mini-DV camera. Een mini-DV camera is op dit moment te krijgen vanaf ongeveer € 300 per stuk.

Let op: camera's met dvd zijn niet geschikt voor gebruik. Ook Hi8 en Video8 camera's zijn niet geschikt voor uitzending vanwege de lage kwaliteit van het beeldmateriaal van de camera's.

Let op: camera's van mobiele telefoons zijn niet geschikt voor gebruik bij Digitaal Vertellen.

Het downloaden van videomateriaal van internet is niet toegestaan.

Er zijn namelijk auteursrechten aan internetmateriaal verbonden, meer informatie hierover staat in *Hoofdstuk 3: Auteursrechten* van dit handboek.

Fotomateriaal

- Minimaal 1024x768 (S-VGA), liever 1600x1200
- Minimaal 2 Megapixels

De meeste moderne camera's voldoen met gemak aan de bovenstaande specificaties.

---

* Een verklarende woordenlijst is te vinden in Bijlage 1

Een camera met flitser is aan te bevelen.

Hoe hoger de resolutie hoe beter het gebruik van de foto tijdens het monteren. Zo kan er op een foto worden ingezoomd en over een foto worden bewogen

Het downloaden van foto's van internet is niet toegestaan

Er zijn namelijk auteursrechten aan internetmateriaal verbonden, meer informatie hierover staat in *Hoofdstuk 3: Auteursrechten*.

Audiomateriaal

Het gebruik van audio is bij films eigenlijk standaard. Een “stomme” film (= een film zonder geluid of muziek) komt niet veel meer voor. Ook hier zijn een paar belangrijke zaken. Ten eerste de technische kant. Het volgende formaat is bruikbaar:

- cd-audio (muziek)

Voice-over

- Stem MP3 kan vanaf minimaal 64 Kbps. (44,1 KHz)
- Audio van video minimaal 44,1 KHz 16 Bits (liever 48 KHz 16 bits)

Montagevoorwaarden

Het verwerken van alle losse componenten zoals muziek, gesproken woord, foto's en video wordt “monteren” genoemd.

In het voortraject heeft Teleac/NOT uitvoerig onderzoek laten doen naar de mogelijkheden van de diverse montagesoftware. Het streven was optimale gebruiksvriendelijkheid met uitzendgeschiktheid te combineren. Daarom is er bij Digitaal vertellen gekozen voor het montageprogramma Ulead: Video Studio 8.

De grote voordelen zijn dat het pakket in de praktijk heeft bewezen uitermate stabiel te zijn en dat dit het gebruik van losse elementen ondersteunt. Er kan dus ook alleen met foto of uitsluitend met video gewerkt worden binnen dit pakket.

Monteren kan op basis van digitaal foto- of videomateriaal. Papieren foto's en tekeningen kunnen worden gescand. Doordat Ulead de meeste bestandstypes ondersteunt kan met een mix of met losse componenten gewerkt worden.

Het werken met videobestanden vraagt veel meer van het systeem en netwerk dan wanneer er alleen met fotobestanden wordt gewerkt.

Een nadeel is dat Ulead een “stand alone” oplossing is.

Daarnaast is van belang dat er een Nederlandstalige versie beschikbaar is. De handleiding Digitaal Vertellen II is geschreven op het gebruik van Video studio 8.

Bewaren van materiaal

Het is belangrijk dat het oorspronkelijke materiaal (foto's, video en voice-over) goed wordt opgeslagen. Let er op dat het bewaren van het “moedermateriaal” zoals de foto's, video en geluidsmateriaal de mogelijkheid geeft tot het recreëren van montages die om

wat voor reden dan ook zijn misgegaan. In de lange ketting van technische bewerking is een foutje niet alleen mogelijk, maar heel waarschijnlijk. Met de originele bestanden en een kopie van het project dat in Ulead is gemaakt is Teleac/NOT in staat een project opnieuw te maken en fouten zoveel mogelijk te corrigeren. Goed opslaan is dus erg belangrijk.

Bestanden als foto's en voice-over zijn goed op te slaan op cd of dvd. Indien er gebruik gemaakt wordt van video moet in ieder geval de tape waar alles op staat bewaard worden totdat de uitzending of plaatsing op internet is geweest.

Voor het werkproces en de aanlevering bij Teleac/NOT is het van belang dat alles gerelateerd aan het project moet worden opgeslagen in een map die 'public' toegankelijk is, zodat iedereen niet afzonderlijk hoeft in te loggen om bij het materiaal te komen. Verder moet er een gedeelde schijf aangemaakt worden op het netwerk van de school of instelling. Deze schijf moet absoluut beveiligd zijn en er niet zomaar gewist of opgeschoond kunnen worden door de systeembeheerder. Al het werk moet tot aan het einde van het project op de schijf blijven staan, totdat er een acceptabele export is gemaakt die gecontroleerd wordt door een daartoe bevoegde persoon van Teleac/NOT.

Opslaan filmpje

- Kies het tabblad "*Delen*" boven in het scherm

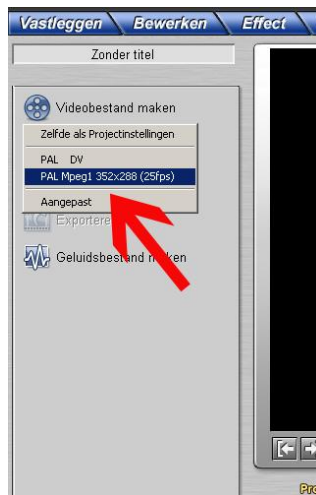
Vervolgens komt er links een venster in het scherm met keuzemogelijkheden.

- Kies voor de mogelijkheid "*videobestand maken*"

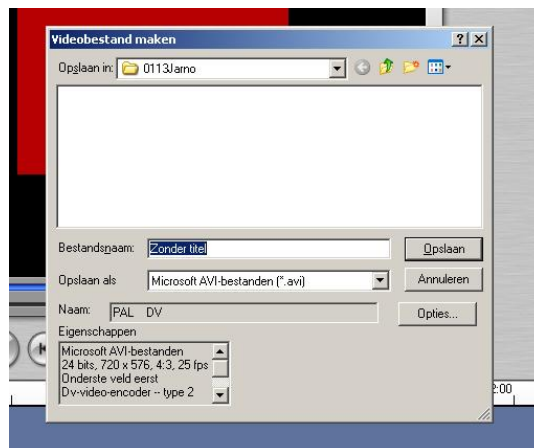

Er verschijnt nu een keuzemenu. Het filmpje kan op verschillende kwaliteitsniveaus worden opgeslagen.

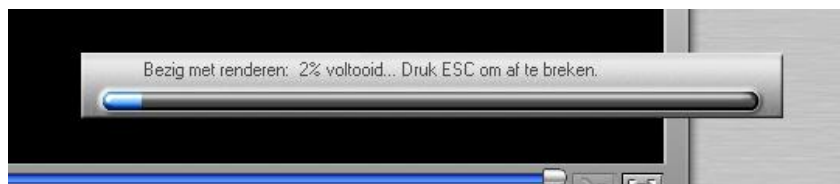
- Kies PAL MPEG1 352x288 (25fps)

- Bepaal vervolgens waar het videobestand moet worden opgeslagen. Zorg ervoor dat er voldoende ruimte beschikbaar is.
- Geef de film een duidelijk herkenbare naam (bijvoorbeeld de titel van de film)
- Kies vervolgens *Opslaan*.

Ulead maakt van het project nu één videobestand. Dit heet *renderen*.

Nadat het bestand is opgeslagen gaat de film vanzelf afspelen in Ulead.

- Controleer of het videobestand is opgeslagen op de aangegeven locatie.

Dit bestand kan op een cd-rom worden gebrand.

Uploaden filmpje online

Het opgeslagen filmpje kan worden geupload naar de website van Teleac/NOT, zodat iedereen het kan bekijken. U kunt filmpjes uploaden op de volgende website:

<http://www.eigenwijzer.nl/studio>

Aanleveren bij Teleac/NOT

Als de filmpjes af zijn moeten ze op een bepaalde manier aangeleverd worden bij Teleac/NOT.

- Ga weer naar het tabblad delen en kies weer voor “videobestand maken”.
- Kies in het scherm dat eronder verschijnt ditmaal voor de optie PAL-DV.

Let op: het opslaan van een bestand onder PAL DV kost meer schijfruimte dan een videobestand met lage resolutie. Voor twee minuten videofilm is een ruimte van minimaal 600 MB nodig.

Als het bestand is opgeslagen moet dit bestand ook als databestand op een cd of dvd worden gebrand zodat de postproductie* ermee aan het werk kan.

---

* Een verklarende woordenlijst is te vinden in Bijlage 1

Bijlage 1

Begrippenlijst

Storyboard: Het storyboard is een uitgetekende versie van het verhaal. Deze tekeningen moeten niet voorzien zijn van alle details die te zien zullen zijn, maar het globale idee van het script moet wel overkomen.

Een storyboard bestaat niet alleen uit tekeningen, maar ook uitgeschreven informatie zoals: het perspectief van de camera, het kader, afspraken met acteurs, enzovoort.

Framerate: De framerate geeft aan hoeveel beeldjes er per seconde worden weergegeven. Meestal is de framerate 25.

Frame: Eén beeldje wordt ook wel een frame genoemd.

Postproductie: De postproductie is het proces dat er voor zorgt dat filmpjes kunnen worden uitgezonden.

Scene: Opeenvolging van shots die samen een deel van het verhaal vormen, waarbij er sprake is van eenheid in tijd, ruimte en plaats (bijvoorbeeld: persoon rekent boodschappen af in de supermarkt)

Shot: Filmbeelden die in één keer zijn opgenomen (producten worden op band gezet; producten worden langs scanner gehaald; betalen; boodschappen worden in tas gestopt).

Bijlage 2

Invulinstructie Muziekgegevens logboek en sjabloon

Erg belangrijk is dat de muziekgegevens op de juiste manier worden opgegeven. Alle grijze velden in het logboek dienen te worden ingevuld. De gegevens zijn van het hoesje, de zijkant van het hoesje of van de cd zelf af te halen.

De wijze waarop de namen van componisten en uitvoerenden van muziekwerken genoteerd worden is van belang. De juiste schrijfwijze is:

Volledige achternaam, volledige voornaam (bijv. Lennon, John), mits de volledige namen natuurlijk vermeld staan op het hoesje. Daarnaast moet een "ij" vervangen worden door een "y" (bijv. Dyk, Louis van)

Hieronder een formulier over muziekgegevens met informatie over hoe het ingevuld moet worden.

Muziekrechten	Verplicht in te vullen bij gebruik
Titelsong	: = Naam van het lied
cd/LP titel	: = Hoe heet de cd waar het bovengenoemde lied opstaat
Uitvoerenden	: Altijd invullen: Soms is uitvoerende(n) ONBEKEND, Maar dan is de componist BEKEND.
Componist	: Altijd invullen: soms is componist Onbekend, Maar dan zijn de uitvoerende(n) BEKEND.
Lengte	: Als je 2 x het zelfde liedje gebruikt, éénmaal de totale lengte invullen.
Drager	: cd (dat waar de muziek op staat, dat is dus altijd cd)
Merk/Label/Platenmij	: Bijvoorbeeld SONOTON – dit ook VOLUIT Schrijven. Soms is dit de platenmaatschappij of de productiemaatschappij.
Catalogusnummer	: Combineert met het merk, wordt dan bij bovenstaand merk afgekort als: SCD 12 (= een voorbeeldnummer). Dit is niet het L of LC nummer
Tracknummer	: Welk nummer van de cd heb je gebruikt? Hier invullen svp.

Auteursrechterlijke gegevens (verplicht in te vullen bij gebruik):

Omschrijving/Titel: = omschrijving of titel van het stuk, boek, foto, beeld, kunstwerk, video etc.

Rechthebbende/Producent/Artiest/Auteur/Krant: = naam van de rechthebbende, soms staan hier 2 namen, bijvoorbeeld fotograaf EN de naam van de krant

Gebruikte lengte: = hoeveel minuten en seconden wordt het in het filmpje gebruikt.

DIGITAAL VERTELLEN LOGBOEKGEGEVENS

NAAM REGISSEUR: .....

NUMMER REGISSEUR: .....

TITEL FILMPJE: .....

NAAM SCHOOL/INSTELLING: .....

Muziekrechten   Verplicht in te vullen bij gebruik

Titelsong   :
cd/LP titel   :
Uitvoerenden   :
Componist   :
Gebruikte lengte   :
Drager   :   **cd**
Merk/Label/Platenmij   :
Catalogusnummer   :
Tracknummer   :

Muziekrechten   Verplicht in te vullen bij gebruik

Titelsong   :
cd/LP titel   :
Uitvoerenden   :
Componist   :
Gebruikte lengte   :
Drager   :   **cd**
Merk/Label/Platenmij   :
Catalogusnummer   :
Tracknummer   :

Auteursrechterlijke gegevens (verplicht in te vullen bij gebruik):

Omschrijving/Titel:.....

.....

Rechthebbende/Producent/Artiest/Auteur/Krant:.....

.....

Gebruikte lengte.....

Bijlage 3

Informatiebrief ouders en toestemmingsformulieren

U vindt op de volgende pagina voorbeelden van een informatiebrief naar de ouders van de leerlingen en een toestemmingsformulier met het logo van Teleac/NOT.

U kunt deze documenten als Wordbestand downloaden van de website van Teleac/NOT: <http://www.eigenwijzer.nl/vertellen>

Kies vervolgens voor *Docenten* in het menu aan de linkerkant.

Hilversum, (datum)

Geachte mevrouw, heer,

Graag wil ik u over het project 'Digitaal Vertellen' op (naam school/instelling) informeren. Het project "Digitaal Vertellen" wordt gebruikt om leerlingen/cursisten op een nieuwe en directe manier hun eigen verhaal te laten vertellen. De leerlingen/cursisten hebben in de meeste gevallen weinig of geen ervaring met multimediale technieken, maar tijdens dit project leren leerlingen om die technieken op een persoonlijke manier te gebruiken.

Teleac/NOT is de initiator van dit project, waarin leerlingen zelf digitale videofilmjes maken die mogelijk worden uitgezonden op televisie en gepubliceerd op de website van Schooltv <http://www.eigenwijzer.nl/vertellen>.

Uw zoon/dochter is met zijn/haar klas uitgenodigd om mee te doen aan dit project. Hij/zij zal tijdens de lessen een verhaal schrijven, begeleid door zijn/haar docent. Daarna maakt hij/zij van zijn/haar verhaal een videofilm. Uw zoon/dochter leert technische vaardigheden en gaat dan zelfstandig op pad om de beelden voor het filmpje te maken, indien nodig zal uw zoon/dochter zelfs 's avonds wat tijd moeten vrijmaken op de beelden op te nemen. Daarna zal uw zoon/dochter onder begeleiding een filmpje in elkaar zetten. De school/instelling kan er voor kiezen dit project tijdens de reguliere lessen/cursussen te doen of (gedeeltelijk) in workshopvorm te gieten.

Omdat Schooltv het door uw zoon/dochter gemaakte filmpje graag wil bekijken en eventueel wil uitzenden en/of op internet wil plaatsen, vragen wij u nu al uw toestemming daarvoor te geven. Wilt u bijgaand toestemmingsformulier (quitclaim) invullen en aan de docent/begeleider terug geven? Het formulier is gericht aan uw zoon/dochter, maar als hij/zij minderjarig is, verzoeken wij u om het te tekenen.

Graag willen wij u in de gelegenheid stellen eventuele vragen aan ons voor te leggen. U kunt ons daartoe bereiken op telefoonnummer 035 – 6293456 van Teleac/NOT, vragen naar Frank van Dixhoorn, projectmanager, of Annemiek d'Herripon, producer. U kunt ons uiteraard ook e-mailen: frankd@teleacnot.nl of annemiekh@teleacnot.nl

Met vriendelijke groet,
Stichting Teleac/NOT
Annemiek d'Herripon,
Producer Jeugdeducatie

Beste.....,

Hartelijk dank voor je medewerking aan het project 'Digitaal Vertellen'. Digitaal Vertellen is een project onder leiding van Teleac/NOT, in samenwerking met een aantal educatieve partners.

De uit de workshop 'Digitaal Vertellen' voortgekomen videofilmjes kunnen worden uitgezonden en kunnen in een later stadium meerdere malen herhaald worden. De uit de workshops 'Digitaal Vertellen' voortgekomen videofilmjes kunnen ook in de programma's worden verwerkt en op de betreffende site van Teleac/NOT worden geplaatst. Eventueel kunnen de filmjes ook op de site van andere educatieve partners (waarmee in de toekomst kan worden samengewerkt) worden geplaatst. Dit laatste slechts voor educatieve doeleinden en/of informatie over de opleidingen, respectievelijk de educatieve taken van andere partners.

Door het ondertekenen van deze brief verleent je Teleac/NOT toestemming jouw bijdrage te gebruiken voor het project 'Digitaal Vertellen' en/of andere websites/projecten van Teleac/NOT. Dit gebeurt niet anders dan voor educatieve doeleinden en uitsluitend door Teleac/NOT of educatieve partners in het project; jouw bijdragen zullen niet zonder voorafgaande toestemming van jou aan derden (niet zijnde partners in het project) ter beschikking worden gesteld.

Naam deelnemer :
Adres :
PC/woonplaats :
Telefoon :
Mobiel :
Naam School :
Geboortedatum :
Programma : project "Digitaal Vertellen"
Producent : Stichting Teleac/NOT

VOOR AKKOORD:

DATUM:

(In geval van minderjarigheid, ouders of voogd)

Nogmaals dank voor de plezierige samenwerking.

Met vriendelijke groet,
Stichting Teleac/NOT
Annemiek d'Herripon,
producer Jeugdeducatie